

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI

HRVATSKA NARODNA STRANKA
- LIBERALNI DEMOKRATI

Zagreb, lipanj 2009.

SADRŽAJ

stranica

I.	OSVRT NA NALOGE I PREPORUKE REVIZIJE ZA 2007.	2
II.	REVIZIJA FINACIJSKIH IZVJEŠTAJA I POSLOVANJA ZA 2008.	3
1.	PRAVNA REGULATIVA	3
2.	DJELOKRUG RADA I UNUTARNJE USTROJSTVO	3
3.	RAČUNOVODSTVENO POSLOVANJE I PLANIRANJE	6
3.1.	Program rada i finacijski plan	6
3.2.	Poslovne knjige	7
3.3.	Sustav unutarnjih kontrola	8
3.4.	Finacijski izvještaji	8
3.5.	Popis imovine i obveza	10
3.6.	Potraživanja i obveze	11
4.	NOVČANA SREDSTVA	12
5.	PRIHODI	13
5.1.	Prihodi iz proračuna	13
5.2.	Prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija)	14
5.3.	Prihodi od članarina	15
5.4.	Prihodi od imovine	16
5.5.	Drugi prihodi	17
6.	RASHODI	18
6.1.	Rashodi za zaposlene	18
6.2.	Materijalni rashodi	19
6.2.1.	Rashodi za usluge	19
6.2.2.	Naknade troškova zaposlenima	22
6.2.3.	Rashodi za materijal i energiju	23
6.2.4.	Drugi materijalni rashodi poslovanja	24
6.3.	Rashodi za amortizaciju	24
6.4.	Finacijski rashodi	24
6.5.	Rashodi za donacije (pomoći)	25
6.6.	Drugi rashodi	25
7.	NALAZ	26
III.	MIŠLJENJE	31

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

Klasa: 041-01/09-01/137

Urbroj: 613-02-03-09-3

Zagreb, 18. lipnja 2009.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA I POSLOVANJA
HRVATSKE NARODNE STRANKE – LIBERALNI DEMOKRATI ZA 2008.

Na temelju odredbi članka 4. i 7. Zakona o državnoj reviziji (Narodne novine 49/03 - pročišćeni tekst 177/04), te odredbe članka 17. Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata (Narodne novine 1/07), obavljena je revizija financijskih izvještaja i poslovanja Hrvatske narodne stranke – Liberalni demokrati za 2008. (dalje u tekstu: Stranka).

Revizija je obavljena u razdoblju od 25. ožujka do 18. lipnja 2009.

Postupak revizije proveden je u skladu s revizijskim standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija - INTOSAI revizijski standardi (Narodne novine 93/94) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Ciljevi revizije su:

- provjeriti istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja,
- provjeriti primjenu zakona i drugih propisa vezanih uz organizaciju i financijsko računovodstveno poslovanje,
- provjeriti pravilnost stjecanja prihoda,
- provjeriti pravilnost ostvarenja rashoda, odnosno provjeriti jesu li financijska sredstva korištena isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih programom i statutom Stranke, te
- provjeriti pravilnost izvršenja drugih transakcija

I. OSVRT NA NALOGE I PREPORUKE REVIZIJE ZA 2007.

Državni ured za reviziju je obavio reviziju financijskih izvještaja i poslovanja Stranke za 2007., o čemu je sastavljeno Izvješće.

Revizijom su utvrđene određene nepravilnosti opisane u Izvješću i Stranci je naloženo da ih otkloni, odnosno poduzme potrebne radnje i prihvati predložene preporuke kako se nepravilnosti ne bi ponavljale u daljnjem poslovanju.

Revizijom za 2008. je utvrđeno u kojim slučajevima je postupljeno i u kojima nije postupljeno prema danim nalogima i preporukama Državnog ureda za reviziju.

Nalozi i preporuke prema kojima je postupljeno:

1. Središnji odbor je usvojio financijski plan na temelju prijedloga predsjedništva u skladu s odredbama Statuta.
2. Financijski izvještaji su sastavljeni na način da osiguravaju podatke za Stranku u cjelini.
3. Naknade za službena putovanja nadoknađuju se na temelju sastavljenih putnih naloga i priloženih isprava, kojima se dokazuju rashodi i drugi podaci navedeni na putnom nalogu.
4. Sredstava za redovan rad županijskih organizacija doznačavana su na temelju odluke predsjedništva Stranke.

Nalozi i preporuke prema kojima nije postupljeno:

1. Godišnji program rada, koji treba biti usklađen s podacima iz financijskog plana, nije donesen.
2. Koncem godine nije obavljen popis imovine i obveza.
3. Bilješke uz financijske izvještaje ne sadrže detaljniju razradu i dopunu podataka iz bilance i izvještaja o prihodima i rashodima.
4. Sustav unutarnjih kontrola nije uspostavljen.
5. Za nabavu roba i usluga veće vrijednosti nisu zaključivani ugovori o nabavi.

Stranka je i nadalje u obvezi postupiti prema danim nalogima i preporukama Državnog ureda za reviziju.

II. REVIZIJA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA I POSLOVANJA ZA 2008.

1. PRAVNA REGULATIVA

Poslovanje političkih stranaka uređuju sljedeći propisi:

- Zakon o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata,
- Zakon o političkim strankama (Narodne novine 76/93, 111/96, 164/98 i 36/01),
- Zakon o porezu na dohodak (Narodne novine 177/04 i 73/08),
- Zakon o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine 47/95, 106/96, 164/98, 105/99, 54/00, 73/00, 48/04, 82/04, 90/05 i 76/07),
- Zakon o izborima zastupnika u Hrvatski sabor (Narodne novine 69/03, 19/07 i 20/09),
- Uredba o računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine 10/08 i 7/09),
- Pravilnik o načinu vođenja evidencija i izdavanja potvrda o primitku članarina i dobrovoljnih priloga (Narodne novine 26/07),
- Pravilnik o porezu na dohodak (Narodne novine 95/05, 96/06, 68/07, 146/08, 2/09 i 9/09),
- Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost (Narodne novine 60/96, 113/97, 7/99, 112/99, 119/99, 44/00, 63/00, 80/00, 109/00, 54/01, 58/03, 198/03, 55/04, 77/04, 153/05, 79/07 i 34/08), te drugi propisi.

2. DJELOKRUG RADA I UNUTARNJE USTROJSTVO

Stranka ima svojstvo pravne osobe. Upisana je u registar političkih stranaka od 22. listopada 1990. U veljači 2005. Hrvatska narodna stranka ujedinila se s drugom političkom strankom, Librom, odnosno Libra je pristupila Hrvatskoj narodnoj stranci. U lipnju 2005. odobren je upis promjene naziva u registru političkih stranaka Republike Hrvatske. Novi naziv je Hrvatska narodna stranka – Liberalni demokrati. Skraćeni naziv stranke je HNS. Osoba ovlaštena za predstavljanje i zastupanje je predsjednik. Sjedište Stranke je u Zagrebu, Kneza Mislava 8.

Stranka sudjeluje u izgradnji političke volje građana u cilju izražavanja demokratskoga višestranačkoga sustava. Djeluje u skladu s ciljevima utvrđenim programom i Statutom. Prema Statutu, Stranka se zalaže za razvitak Republike Hrvatske putem sudjelovanja u stvaranju i oblikovanju političke volje naroda, zauzimanja političkih stavova o svim bitnim pitanjima javnog života, te poticanja njihovog optimalnog rješavanja, sudjelovanja u izborima za predstavnička tijela građana na svim razinama u Republici Hrvatskoj, davanja smjernica svojim predstavnicima izabranim u predstavnička tijela i izvršna tijela državne vlasti i lokalne samouprave i uprave, praćenja rada državnih tijela, te nositelja javnih i društvenih ovlasti.

Stranka djeluje u skladu sa svojim programskim utemeljenjima i odlukama ovlaštenih tijela. Statut je najviši normativni akt kojim se uređuje unutarnji ustroj i upravljanje. Na temelju odredbi Statuta doneseni su sljedeći akti: Pravilnik o financijskom poslovanju, kojim je određeno financijsko i materijalno poslovanje, Pravilnik o članstvu Hrvatske narodne stranke, Pravilnik o ustroju Središnjeg ureda, Pravilnik o radu sudova časti, kojim se propisuje ustroj sudova časti i postupak za utvrđivanje stranačke stege, te Poslovnik o radu središnjeg odbora, kojim je uređen sustav, ovlasti i način rada, način odlučivanja središnjeg odbora.

Stranka je organizirana teritorijalno i funkcionalno. Teritorijalnu organizaciju čine podružnice s ograncima, županijske organizacije i regionalni savezi. Organizacijski oblici nemaju svojstvo pravne osobe. Podružnica je temeljna organizacijska jedinica, osniva se za područje općine ili grada, u Gradu Zagrebu podružnica se osniva za područje pojedine gradske četvrti. Koncem ožujka 2009. Stranka je imala 469 podružnica.

Ogranak se u pravilu osniva na području jedinice mjesne samouprave ili općine u kojoj ne postoji podružnica Stranke. Županijska organizacija ustrojava se na području županije, prema administrativno-teritorijalnoj podjeli Republike Hrvatske. Gradska organizacija Grada Zagreba ima status županijske organizacije.

U regionalni savez povezuju se stranačke županijske organizacije u određenoj regiji. Ustrojeno je pet regionalnih saveza.

Središnja tijela Stranke su: sabor, središnji odbor, predsjednik središnjeg odbora, predsjedništvo, predsjednik, počasna predsjednica, potpredsjednici, glavni tajnik, glasnogovornik, savjet, sud časti, nadzorni odbor i stručni savjet. Sva tijela biraju se na razdoblje od četiri godine.

Sabor je najviše programsko, statutarno i izborno tijelo, a čine ga izborni članovi i članovi prema funkciji. Izborni članovi su predstavnici podružnica izabrani na izbornim skupštinama podružnica na način da se jedan predstavnik bira za 25 članova podružnice. Članovi prema funkciji su predsjednici podružnica, članovi središnjih tijela stranke, vijećnici općinskih i gradskih vijeća, te županijskih skupština, članovi poglavarstva, općina, gradova i županija iz redova Stranke. Sabor utvrđuje opću politiku, razmatra i ocjenjuje cjelokupno djelovanje, donosi i mijenja temeljna načela, programska usmjerenja i statut, usvaja temeljnu rezoluciju sabora radi određivanja politike u sljedećem mandatnom razdoblju, te usvaja druge rezolucije i deklaracije o političkim pitanjima, donosi poslovnik, odluke i druge akte iz svoje nadležnosti, bira i razrješava predsjednika Stranke i središnjeg odbora. Potvrđuje izbor članova savjeta. Na temelju prijedloga središnjeg odbora bira i razrješava članove i zamjenike članova suda časti i nadzornog odbora, te obavlja druge poslove određene statutom. Sabor može određene poslove i ovlaštenja prenijeti na središnji odbor, osim donošenja statuta, odnosno njegovih izmjena i dopuna.

Središnji odbor je najviše političko i programsko tijelo između dva zasjedanja sabora. Članove središnjeg odbora čine: članovi predsjedništva, predsjednici županijskih organizacija, te zastupnici u Hrvatskom saboru, ministri, zamjenici i pomoćnici ministra u Vladi Republike Hrvatske iz redova Stranke. Redovite sjednice saziva predsjednik središnjeg odbora po potrebi, a najmanje četiri puta godišnje. Na temelju donesenog programa i statuta, središnji odbor donosi odluke i zaključke, daje prijedloge i preporuke, raspravlja o stručnim analizama interesnih odbora, utvrđuje programske smjernice za pojedina područja političkog, ekonomskog i društvenog života, odlučuje o suradnji s drugim političkim strankama ili organizacijama u zemlji i inozemstvu, odlučuje o stupanju Stranke u koaliciju s drugim političkim strankama na državnoj razini i istupanju iz koalicije. Na prijedlog predsjednika bira jednog ili više potpredsjednika, tajnika, utvrđuje prijedlog članova i zamjenika članova suda časti i nadzornog odbora, bira glasnogovornika, te sedam članova predsjedništva i 15 članova središnjeg odbora, nominira kandidate za izbor zastupnika u Hrvatski sabor, članove Vlade Republike Hrvatske, te predsjednika Republike Hrvatske. Također, usvaja financijski plan i završni račun za pojedinu godinu, te obavlja druge poslove predviđene statutom.

Predsjedništvo je najviše izvršno-političko tijelo Stranke. Predsjedništvo čine: predsjednik, počasna predsjednica, potpredsjednik središnjeg odbora, potpredsjednici, predsjednik savjeta, predsjednik kluba zastupnika u Hrvatskom saboru, glavni tajnik, predsjednici regionalnih saveza, glasnogovornik, savjet, sud časti, nadzorni odbor i stručni savjet.

Predsjedništvo provodi odluke sabora, središnjeg odbora i predsjedništva, koordinira rad regionalnih saveza i županijskih organizacija za provođenje programa i politike stranke, analizira i daje mišljenja o aktualnim političkim pitanjima, osniva interesne odbore stranke i koordinira njihov rad, osniva Odbor za razvoj i praćenje unutarnje organizacije stranke i druge odbore za unutarstranačka pitanja, osmišljava i organizira provođenje političkih i poslovnih aktivnosti stranke, organizira i provodi kontakte s javnošću, radi na organizaciji stranke, brine se za financijsku i materijalnu, te drugu imovinu. Također, predlaže središnjem odboru financijski plan i završni račun za tekuću godinu, te obavlja druge poslove u skladu sa statutom.

Za potrebe obavljanja administrativnih, tehničkih i stručnih poslova predsjedništvo je osnovalo Središnji ured. Prema Pravilniku o ustroju Središnjeg ureda, sastoji se od ureda za opće poslove, ureda za komunikacije, ureda za računovodstvo, ureda za informatiku i multimediju, te ureda za evidenciju članova. Za rad i djelovanje Središnjeg ureda odgovoran je predstojnik ureda.

Predsjednik Stranke predstavlja i zastupa, te upravlja, izvršava i provodi odluke predsjedništva, odlučuje o tekućim poslovima vezanim za neposredno upravljanje. U skladu s usvojenim programima, odredbama statuta, odlukama i zaključcima sabora, središnjeg odbora i predsjedništva, provodi politiku Stranke u cilju donošenja političkih odluka, zaključaka, uputa i drugih provedbenih akata. Nadalje, na temelju odredbi statuta, predlaže saboru i središnjem odboru izbor, opoziv, imenovanje članova pojedinih tijela, predlaže predsjedništvu donošenje odluke o raspuštanju izvršnog odbora podružnice, odnosno županijskog vijeća, te imenovanje povjerenika radi organiziranja izborne skupštine podružnice, odnosno sazivanja sjednice županijskog vijeća.

Glavni tajnik sudjeluje u pripremi i radu središnjih tijela, priprema i osigurava organizacijske, materijalne i tehničke uvjete za njihov rad, zadužen je za unapređenje organizacijske strukture Stranke, koordinira rad općinskih, gradskih i županijskih organizacija, te organizira materijalno-financijsko poslovanje u skladu sa zakonom.

Savjet je tijelo koje ima političku, konzultativnu i inicijativnu zadaću.

Nadzorni odbor ocjenjuje jesu li odluke i rad tijela i dužnosnika u skladu sa zakonima i drugim propisima, te raspolaže li se sredstvima zakonito, uredno i namjenski.

Rad Stranke je javan, a ostvaruje se obavještavanjem članova i javnosti putem priopćenja, konferencija za tisak i prisustvom predstavnika javnog informiranja na skupovima.

Na devetom Saboru održanom u travnju 2008. za predsjednika je izabran Radimir Čačić.

Tijekom 2008. u Stranci je bilo 18 zaposlenika, od čega je u Središnjem uredu zaposleno osam, a u županijskim organizacijama deset zaposlenika.

- Društvo u vlasništvu Stranke

Prema odredbama članka 84. Statuta, u svrhu osiguranja materijalno-financijske osnovice za rad, Stranka može osnovati poduzeće samostalno ili s drugim osobama. Društvo Hanas d.o.o. osnovano je u prosincu 2005. Jedini osnivač društva je Stranka. Temeljni kapital društva iznosi 24.800,00 kn.

Djelatnost društva je izdavačka djelatnost, trgovina na veliko i posredovanje u trgovini, trgovina na malo, istraživanje tržišta, ispitivanje javnog mijenja, promidžba i tajničke djelatnosti.

Društvo tijekom 2008. nije obavljalo djelatnost za koju je registrirano, te je predsjedništvo Stranke u svojstvu skupštine društva donijelo odluku o prestanku Društva i imenovanju likvidatora u prosincu 2008.

3. RAČUNOVODSTVENO POSLOVANJE I PLANIRANJE

Stranka je obvezna voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija.

Uredbom o računovodstvu neprofitnih organizacija određene su knjigovodstvene isprave, poslovne knjige, organizacija knjigovodstva, obavljanje popisa imovine i obveza, načela iskazivanja imovine, obveza, vlastitih izvora, prihoda i rashoda, sadržaj i primjena računskog plana, financijsko izvještavanje i druga područja koja se odnose na računovodstvo neprofitnih organizacija. Prema Uredbi o računovodstvu neprofitnih organizacija prihodi i rashodi se iskazuju uz primjenu računovodstvenog načela nastanka događaja. Prema navedenom načelu recipročni prihodi, odnosno prihodi na temelju isporučenih dobara i usluga se priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose pod uvjetom da se mogu izmjeriti neovisno o naplati, a ne recipročni prihodi (donacije, članarine i drugi slični prihodi) se priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose pod uvjetom da su raspoloživi (naplaćeni) najkasnije do vremena predočavanja financijskih izvještaja. Rashodi se priznaju u izvještajnom razdoblju na koje se odnose prema načelu nastanka poslovnog događaja neovisno o plaćanju.

3.1. Program rada i financijski plan

- Program rada

Za razdoblje od 2008. do 2012. donesen je Program rada Stranke u cilju postizanja najviših standarda u zaštiti, razvoju i promicanju ljudskih i građanskih prava svakog pojedinca, zagovaranja slobodnog tržišta i stvaranja uvjeta za društvo ujednačenih šansi. Za ostvarenje navedenih ciljeva donesene su smjernice u okviru jedanaest područja djelovanja. Za područje obrazovanja, zaštite okoliša, gospodarstva i socijalne politike predviđeno je donošenje dugoročnih programa u cilju jačanja sustava obrazovanja i istraživanja, trajnog očuvanja prirodne baštine i pitke vode, razvoja tržišta kapitala, te zaštite građanstva od siromaštva. Za razdoblje od 2008. do 2012. planirano je poduzimanje aktivnosti u cilju stvaranja pravednog društva putem reforme izbornog sustava, ostvarenja višeg standarda u zaštiti prava manjina, reforme javne uprave i pravosuđa, jačanja lokalne, područne (regionalne) uprave, te članstva u Europskoj uniji. Prema odredbama članka 2. Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata, financijska sredstva politička stranka može koristiti isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih programom i statutom političke stranke.

Godišnji program rada Stranke kojim bi se planirale aktivnosti i zadaće, te sredstva za financiranje planiranih aktivnosti i zadataka, nije donesen.

Državni ured za reviziju predlaže donošenje godišnjeg programa rada uz opis aktivnosti i zadataka koje se planiraju provesti, potrebna sredstva za provedbu aktivnosti, te izvore financiranja.

- Financijski plan

Za 2008. je sastavljen financijski plan, koji je usvojen u travnju 2008. u skladu s odredbama Statuta. Financijskim planom planirani su prihodi u iznosu 8.058.000,00 kn i rashodi u iznosu 7.379.000,00 kn, te višak prihoda u iznosu 679.000,00 kn. Planirani prihodi se odnose na prihode iz proračuna u iznosu 4.500.000,00 kn, prihode od dobrovoljnih priloga (donacija) u iznosu 2.700.000,00 kn, prihode od članarina u iznosu 450.000,00 kn, prihode od imovine u iznosu 8.000,00 kn i druge prihode u iznosu 400.000,00 kn. Planirani rashodi se odnose na materijalne rashode u iznosu 4.683.000,00 kn, za zaposlene u iznosu 1.436.000,00 kn, amortizaciju u iznosu 170.000,00 kn, financijske rashode u iznosu 400.000,00 kn, za donacije (pomoći) u iznosu 350.000,00 kn i druge rashode u iznosu 340.000,00 kn.

3.2. Poslovne knjige

U skladu s odredbama članka 5. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija ustrojene su propisane poslovne knjige (dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige). Glavna knjiga je sustavna knjigovodstvena evidencija poslovnih promjena nastalih na imovini, obvezama, vlastitim izvorima, te приходima i rashodima. Od pomoćnih knjiga ustrojena je knjiga ulaznih računa, knjiga blagajne, analitička evidencija dugotrajne nefinancijske imovine, te evidencija putnih naloga.

Vođenje poslovnih knjiga je organizirano na razini 20 županijskih organizacija, Grada Zagreba i Središnjeg ureda. Koncem 2008. podaci županijskih organizacija i Grada Zagreba objedinjeni su s podacima Središnjeg ureda radi sastavljanja konsolidiranih financijskih izvještaja. Vođenje poslovnih knjiga povjereno je drugim pravnim i fizičkim osobama na temelju zaključenih ugovora.

Prema odredbama članka 9. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija knjiženje i evidentiranje poslovnih događaja u poslovnim knjigama temelji se na vjerodostojnim istinitim, urednim i prethodno kontroliranim knjigovodstvenim ispravama. Zakonski predstavnik ili osoba koju on ovlasti potpisom na ispravi ili memoriranom šifrom ovlaštenja za transakciju jamči da je isprava istinita i da realno prikazuje poslovnu promjenu, odnosno transakciju. Isprava za knjiženje je uredna kada se iz nje može utvrditi mjesto i vrijeme njezina sastavljanja i njezin materijalni sadržaj, što znači narav, vrijednost i vrijeme nastanka poslovne promjene prigodom koje je sastavljena. U siječnju 2008. glavni tajnik je donio odluku prema kojoj se u Središnjem uredu provodi prethodna kontrola ulaznih računa i druge dokumentacije. Dokumentacija se provjerava s formalne i računske strane, nakon čega dokument potpisuje osoba ovlaštena, a izvorna dokumentacija se dostavlja knjigovodstvu. Sustav prethodne kontrole ulaznih računa i druge dokumentacije nije uspostavljen u županijskim organizacijama. U pojedinim županijskim organizacijama nisu kontrolirani računi na temelju kojih su evidentirani poslovni događaji i nisu ovjereni od ovlaštene osobe da je poslovni događaj nastao, što nije u skladu s odredbama članka 9. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija.

Državni ured za reviziju nalaže evidentiranje poslovnih događaja na temelju ovjerene dokumentacije u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija.

Za evidentiranje poslovnih događaja u poslovnim knjigama neprofitne organizacije su dužne pridržavati se propisanog računskog plana, koji je sastavni dio Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija. U pojedinim slučajevima u poslovnim knjigama poslovni događaji nisu evidentirani na propisanim računima računskog plana. Prihodi ostvareni po posebnim propisima iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave pogrešno su evidentirani u okviru prihoda od dobrovoljnih priloga (donacija) u iznosu 1.402.218,00 kn. Odredbama članka 47. stavka 2. i 3. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija je propisano da prihodi po posebnim propisima iz proračuna jesu prihodi koje neprofitne organizacije ostvaruju u skladu sa zakonima i drugim propisima iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Prihode iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave trebalo je evidentirati u okviru prihoda iz proračuna u iznosu 2.851.687,00 kn, a evidentirani su u iznosu 1.449.469,00 kn, što je za 1.402.218,00 kn manje od ostvarenih prihoda. Također, u okviru rashoda za članarine evidentirane su uplaćene kotizacije za održane seminare i edukaciju u iznosu 19.100,00 kn, a na rashodima za druge komunalne usluge evidentirani su rashodi za troškove službenih putovanja (cestarine i goriva) u iznosu 17.040,00 kn i rashodi za reprezentaciju u iznosu 11.534,00 kn. Za obavljene usluge redovnog održavanja računalne opreme ispostavljeni su računi u iznosu 7.418,00 kn, od čega je na rashodima za računalne usluge evidentirano 5.583,00 kn, a na usluge tekućeg održavanja opreme 1.835,00 kn. U imovini nije iskazana vrijednost udjela u društvu u vlasništvu Stranke u iznosu 24.800,00 kn. Stanje novčanih sredstava u poslovnim knjigama i bilanci na dan 31. prosinca 2008. nije usklađeno sa stvarnim stanjem novčanih sredstava na računima i blagajni. U poslovnim knjigama iskazano je stanje na žiro računu u iznosu 896.117,00 kn, a prema izvodima poslovnih banaka iznosi 811.210,00 kn, što je za 84.907,00 kn manje od stanja iskazanog u poslovnim knjigama. Razlika se odnosi na isplatu s računa za potrebe blagajne koja nije evidentirana u poslovnim knjigama. Kod pojedinih županijskih organizacija stanje kunske blagajne koncem godine ne odgovara stanju blagajne prema blagajničkim izvještajima.

3.3. Sustav unutarnjih kontrola

Sustav unutarnjih kontrola treba osigurati upravljanje financijskim sredstvima i drugom imovinom zakonito, ekonomično, učinkovito, te povećati odgovornost osoba uključenih u raspolaganje imovinom. Odredbama članka 9. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija, propisano je da se evidentiranje poslovnih događaja u poslovnim knjigama temelji na vjerodostojnim, istinitim, urednim i prethodno kontroliranim knjigovodstvenim ispravama. Stranka nije uspostavila sustav unutarnjih kontrola.

Državni ured predlaže uspostavu sustava unutarnjih kontrola.

3.4. Financijski izvještaji

Sastavljeni su temeljni financijski izvještaji: bilanca, izvještaj o prihodima i rashodima, te bilješke uz financijske izvještaje. Financijski izvještaji pravodobno su dostavljeni Državnom uredu za reviziju.

Temeljni financijski izvještaji sastavljeni su za Stranku u cjelini na temelju dostavljenih bruto bilanci i financijskih izvještaja županijskih organizacija.

Revizijom je utvrđeno da podaci iskazani u bruto bilancama organizacijskih jedinica nisu pouzdani i ne odražavaju nastale poslovne promjene, jer poslovne promjene nisu evidentirane u poslovnim knjigama županijskih organizacija na analitičkim računima računskog plana propisanog za neprofitne organizacije. Uredbom o računovodstvu neprofitnih organizacija propisan je sadržaj i primjena računskog plana. Računskim planom za neprofitne organizacije utvrđene su brojčane oznake i nazivi pojedinih računa po kojima su neprofitne organizacije obvezne knjigovodstveno iskazivati imovinu, obveze i izvore vlasništva, te prihode i rashode. Prije unosa podataka u financijske izvještaje nije provjeravana točnost i vjerodostojnost iskazanih podataka u financijskim izvještajima, zbog čega su pojedini prihodi i rashodi iskazani i u izvještajima županijskih organizacija i Središnjeg ureda. Prijenose sredstava između organizacijskih jedinica Stranke, evidentirane u okviru drugih nespomenutih prihoda u iznosu 356.813,00 kn je trebalo kod izrade konsolidiranih izvještaja isključiti. Također, u okviru rashoda za tekuće donacije (pomoći) iskazani su rashodi u iznosu 339.924,00 kn, a u okviru drugih rashoda u iznosu 195.531,00 kn, koji se odnose na prijenos sredstava s računa Središnjeg ureda na račune županijskih organizacija. S obzirom da su prihodi ostvareni i iskazani kao prihodi Središnjeg ureda, a rashodi su izvršeni i evidentirani u županijskim organizacijama za redovito poslovanje i održavanje stranačkih aktivnosti, kod izrade konsolidiranih financijskih izvještaja trebalo je radi točnog iskazivanja rezultata poslovanja, financijske transakcije između organizacijskih jedinica Stranke isključiti. Nadalje, potraživanja za dane pozajmice u iznosu 31.200,00 kn i obveze za primljene pozajmice u iznosu 195.600,00 kn iskazane između organizacijskih jedinica Stranke, kod izrade financijskih izvještaja, također je trebalo isključiti.

Prema odredbama članka 7. Pravilnika o financijskom poslovanju Stranke, dio sredstava od naplaćenih članarina (30,0%) županijske organizacije su dužne uplatiti na središnji račun Stranke. Spomenute prijenose sredstava, pojedine županijske organizacije su evidentirale u okviru drugih nespomenutih rashoda poslovanja u iznosu 46.840,00 kn, a trebale su za navedeni iznos umanjiti prihode od članarina.

Državni ured za reviziju nalaže sastavljanje financijskih izvještaja u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija.

Prema odredbama članka 19. Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata, političke stranke dužne su javno prikazati porijeklo i način utroška sredstava prikupljenih tijekom protekle kalendarske godine. Na web stranici Stranke objavljen je financijski izvještaj o ostvarenim приходima i rashodima, te podaci o fizičkim i pravnim osobama koje su uplatile dobrovoljne priloge (donacije). Iznos ostvarenih prihoda od uplaćenih dobrovoljnih priloga (donacija) fizičkih i pravnih osoba jednak je iznosu objavljenom na web stranicama.

- Bilanca

U bilanci na dan 31. prosinca 2008. iskazana je imovina, te obveze i vlastiti izvori u iznosu 2.190.577,00 kn. Vrijednost iskazane imovine u iznosu 2.190.577,00 kn odnosi se na nefinancijsku imovinu u iznosu 1.089.017,00 kn i financijsku imovinu u iznosu 1.101.560,00 kn. U imovini nije iskazana vrijednost udjela u društvu u vlasništvu Stranke u iznosu 24.800,00 kn.

Vrijednost nefinancijske imovine se odnosi na dugotrajnu imovinu u iznosu 300.609,00 kn i kratkotrajnu imovinu u iznosu 699,00 kn, te imovinu u pripremi u iznosu 787.709,00 kn.

U okviru dugotrajne imovine iskazana je vrijednost uredske opreme i namještaja u iznosu 776.941,00 kn, prijevoznih sredstava u iznosu 270.066,00 kn, komunikacijske i druge opreme u iznosu 195.323,00 kn, vrijednost ulaganja u računalne programe u iznosu 32.544,00 kn, te ispravka vrijednosti dugotrajne imovine u iznosu 974.265,00 kn. Imovina u pripremi iznosi 787.709,00 kn, a odnosi se na ulaganja Središnjeg ureda u prostor dobiven na korištenje od Grada Zagreba u iznosu 782.285,00 kn, te ulaganja u računalnu opremu u iznosu 5.424,00 kn.

Financijska imovina u iznosu 1.101.560,00 kn odnosi se na novac u banci i blagajni u iznosu 970.170,00 kn, depozite u bankama u iznosu 53.000,00 kn, jamčevne pologe u iznosu 42.462,00 kn, potraživanja u iznosu 33.910,00 kn, te rashode budućih razdoblja i nedospjelu naplatu prihoda u iznosu 2.018,00 kn.

Obveze i izvore financiranja čine kratkoročne obveze u iznosu 4.011.685,00 kn i negativni izvori financiranja u iznosu 1.821.108,00 kn. Izvori financiranja iskazani su u negativnom iznosu, jer je ostvaren manjak prihoda poslovanja u iznosu 2.196.153,00 kn, a vlastiti izvori iznose 375.045,00 kn.

- Izvještaj o prihodima i rashodima

Prema konsolidiranom izvještaju o prihodima i rashodima ukupni prihodi Stranke iznose 8.650.278,00 kn, ukupni rashodi iznose 8.051.146,00 kn, te višak prihoda iznosi 599.132,00 kn.

Manjak prihoda iz ranijih razdoblja prenesen je u iznosu 2.795.285,00 kn, te manjak prihoda za pokriće u narednom razdoblju iznosi 2.196.153,00 kn.

- Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke uz financijske izvještaje sadrže stavke iz izvještaja o prihodima i rashodima bez detaljnije razrade i dopune podataka iz bilance i izvještaja o prihodima i rashodima. Odredbama članaka 65. i 69. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija je propisano da se bilješke uz financijske izvještaje sastavljaju na način da sadrže detaljniju razradu i dopunu podataka iz bilance i izvještaja o prihodima i rashodima. Uz bilancu se sastavljaju obvezne bilješke s pregledom ugovornih odnosa koji uz ispunjenje određenih uvjeta mogu postati obveze ili imovina, pregled stanja i rokova dospijeća dugoročnih i kratkoročnih kredita i zajmova, te posebno robnih kredita i financijskih najмова.

Državni ured za reviziju nalaže sastavljati bilješke uz financijske izvještaje u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija.

3.5 Popis imovine i obveza

Popis imovine i obveza propisan je odredbama članaka 13., 14. i 15. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija. Neprofitne organizacije su dužne popisati imovinu i obveze, te navesti njihove pojedinačne vrijednosti na koncu svake poslovne godine na datum sastavljanja bilance radi usklađenja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem.

Podaci o popisu unose se pojedinačno u naturalnim i vrijednosnim (novčanim) pokazateljima.

Povjerenstvo za popis osniva zakonski predstavnik, koji na temelju izvještaja i priloženih popisnih lista odlučuje o manjkovima, viškovima, otpisu, rashodovanju sredstava, opreme i sitnog inventara, te mjerama protiv osoba odgovornih za manjkove, oštećenja, neusklađenost knjigovodstvenog i stvarnog stanja, zastaru i nenaplativost potraživanja i slično. Popis imovine i obveza koncem 2008. nije obavljen.

Državni ured za reviziju nalaže obavljanje popisa imovine i obveza u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija.

3.6. Potraživanja i obveze

U bilanci na dan 31. prosinca 2008. iskazana su ukupna potraživanja u iznosu 33.910,00 kn, a odnose se na potraživanja za više plaćene doprinose za mirovinsko i zdravstveno osiguranje u iznosu 2.710,00 kn i potraživanja između organizacijskih jedinica Stranke za pozajmice dane u iznosu 31.200,00 kn.

U bilanci na dan 31. prosinca 2008. iskazane su ukupne obveze u iznosu 4.011.685,00 kn, od čega su dospjele obveze 1.949.185,00 kn. Ukupne obveze se odnose na obveze prema poslovnoj banci za kredite u iznosu 2.062.500,00 kn, obveze prema dobavljačima za materijalne rashode u iznosu 1.592.596,00 kn, obveze za primljene zajmove u iznosu 250.499,00 kn, obveze za zaposlene (bruto plaće za prosinac 2008.) u iznosu 103.753,00 kn i obveze za financijske rashode (naknade za usluge platnog prometa i bankarske usluge) u iznosu 2.337,00 kn. Do travnja 2009. podmirene su obveze u iznosu 697.648,00 kn.

Obveze prema poslovnoj banci odnose se na dugoročni kredit u iznosu 2.750.000,00 kn, odobren na temelju ugovora o dugoročnom kreditu za financiranje predizborne promidžbe Stranke u 2007. Ugovoren je rok povrata kredita do konca srpnja 2010., uz obračun redovne kamate u visini prinosa trezorskih zapisa Ministarstva financija na 182 dana, uvećano za 4,5% godišnje. Do konca 2008. vraćen je dio kredita u iznosu 687.500,00 kn, te obveze iznose 2.062.500,00 kn. Obračunane kamate su evidentirane na financijskim rashodima u iznosu 210.312,00 kn.

Obveze za materijalne rashode u iznosu 1.592.596,00 kn odnose se na dobavljače u iznosu 1.375.819,00 kn, obveze za naknade troškova zaposlenima u iznosu 216.655,00 kn i druge obveze u iznosu 122,00 kn.

Vrijednosno značajnije obveze prema dobavljačima odnose se na radove na uređenju poslovnog prostora Stranke izvršene u ranijim godinama u iznosu 310.285,00 kn i usluge oglašavanja na javnim površinama i putem Hrvatske radiotelevizije izvršene za vrijeme predizborne kampanje u iznosu 158.839,00 kn.

U okviru obveza za naknade troškova zaposlenima u iznosu 216.655,00 kn, iskazane su obveze za naknade troškova službenih putovanja u iznosu 151.164,00 kn i obveze prema dobavljačima u iznosu 65.491,00 kn.

Obveze za naknade troškova službenih putovanja u iznosu 151.164,00 kn odnose se na neisplaćene dnevnice članovima Stranke iz prethodne godine u iznosu 150.790,00 kn i troškove prijevoza u iznosu 374,00 kn. Za vrijeme predizborne kampanje tijekom 2007. članovi Stranke su ostvarili pravo na dnevnicu u iznosu 170,00 kn.

S obzirom da Stranka u 2007. nije imala sredstava za podmirenje obveza, glavni tajnik je donio odluku o prijenosu obveze za isplatu dnevnica u 2008. u iznosu 417.010,00 kn. Tijekom 2008. je isplaćeno 266.220,00 kn, te obveze za isplatu dnevnica u narednom razdoblju iznose 150.790,00 kn.

U okviru obveza za primljene zajmove u iznosu u iznosu 250.499,00 kn iskazane su obveze za pozajmice primljene od županijskih organizacija i podružnica u iznosu 195.600,00 kn, te trgovačkih društava u iznosu 54.899,00 kn.

4. NOVČANA SREDSTVA

Do konca srpnja 2008. Stranka je imala otvorene žiro račune u Središnjem uredu, 12 županijskih organizacija, gradskoj organizaciji Grada Zagreba i 145 podružnica. Tijekom 2008. Središnji ured je poslovao putem tri kunska računa i deviznog računa. Na temelju odluke predsjedništva iz svibnja 2008. zatvoreni su računi podružnica, a raspoloživa novčana sredstva su prenesena na račune otvorene za 20 županijskih organizacija.

Novčana sredstva na dan 31. prosinca 2008. iskazana su u financijskim izvještajima u iznosu 970.170,00 kn. Odnose se na novčana sredstva na kunskim računima u iznosu 896.117,00 kn i blagajni u iznosu 54.538,00 kn, te izdvojena novčana sredstva i sredstva na prijelaznom računu u iznosu 19.515,00 kn.

Uplate u blagajnu najvećim se dijelom odnose na uplate sredstava podignutih s računa. Putem blagajne obavljaju se isplate naknada dnevnica, za materijalne rashode (uredski i potrošni materijal), naknade za službena putovanja, naknade za uporabu privatnog automobila u službene svrhe, rashoda za poštarinu, reprezentaciju i drugih rashoda.

Za korištenje privatnih automobila u službene svrhe u pojedinim slučajevima, putni nalozi ne sadrže podatke o početnom i završnom stanju brojila. Također putni nalozi za službena putovanja ne sadrže podatke o vremenu provedenom na službenom putu, odnosno broju sati na temelju kojih su obračunane dnevnice. Odredbama članka 14. Pravilnika o porezu na dohodak, propisani su podaci koje treba sadržavati putni nalog. Neovisno u kojem obliku se izdaje, putni nalog kao vjerodostojna isprava sadrži osobito sljedeće podatke: nadnevak izdavanja, ime i prezime osobe koja se upućuje na službeno putovanje, mjesto u koje osoba putuje, svrha putovanja, vrijeme trajanja putovanja, vrijeme kretanja na put, podatke o prijevoznom sredstvu kojim se putuje (ako se putuje automobilom potrebno je navesti marku i registarsku oznaku automobila, početno i završno stanje brojila – kilometar/sat), vrijeme povratka s puta, potpis ovlaštene osobe, pečat, obračun troškova, likvidaciju obračuna te izvješće s puta.

Državni ured za reviziju nalaže isplatu naknada za službena putovanja i korištenje privatnih automobila u službene svrhe, na temelju putnih naloga sastavljenih u skladu s odredbama Pravilnika o porezu na dohodak.

5. PRIHODI

Prihodi za 2008. planirani su u iznosu 8.058.000,00 kn, a ostvareni su u iznosu 8.650.278,00 kn. Odnose se na prihode iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ostvarene po posebnim propisima u iznosu 5.326.864,00 kn, prihode od dobrovoljnih priloga (donacija) u iznosu 1.458.677,00 kn, prihode od članarina u iznosu 460.527,00 kn, prihode od imovine u iznosu 40.678,00 kn i druge prihode u iznosu 1.363.532,00 kn. U poslovnim knjigama su evidentirani i iskazani u financijskim izvještajima prihodi od donacija više za 1.402.218,00 kn, a prihodi iz proračuna manje za navedeni iznos.

U tablici broj 1 daju se podaci o planiranim i ostvarenim prihodima za 2008.

Tablica broj 1

Planirani i ostvareni prihodi za 2008.

u kn

Redni broj	Vrsta prihoda	Planirano	Ostvareno	Ostvarenje u %	Udjel u %
1	2	3	4	5	6
1.	Prihodi iz proračuna	4.500.000,00	5.326.864,00	118,4	61,6
2.	Prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija)	2.700.000,00	1.458.677,00	54,0	16,8
3.	Prihodi od članarina	450.000,00	460.527,00	102,3	5,3
4.	Prihodi od imovine	8.000,00	40.678,00	-	0,5
5.	Drugi prihodi	400.000,00	1.363.532,00	340,9	15,8
	Ukupno	8.058.000,00	8.650.278,00	107,4	100,0

5.1. Prihodi iz proračuna

Prihodi iz proračuna planirani su u iznosu 4.500.000,00 kn. Ostvareni su u iznosu 5.326.864,00 kn, a evidentirani su i iskazani u financijskim izvještajima u iznosu 3.924.646,00 kn, što je za 1.402.218,00 kn manje od ostvarenih prihoda. Razlika u iznosu 1.402.218,00 kn ostvarena je iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, a pogrešno je evidentirana na računu prihoda od dobrovoljnih priloga (donacija).

Prihodi ostvareni iz proračuna u iznosu 5.326.864,00 kn odnose se na prihode iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u iznosu 2.851.687,00 kn i državnog proračuna u iznosu 2.475.177,00 kn.

Prema odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata, odredbe članka 8. do članka 13. Zakona, na odgovarajući način se primjenjuju i na redovito godišnje financiranje političkih stranaka iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Sredstva koja se osiguravaju za redovito financiranje političkih stranaka u proračunu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, doznavaču se na žiro račun ogranaka političke stranke na razini odgovarajuće jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave tromjesečno u jednakim iznosima.

Visinu sredstava za redovito financiranje političkih stranaka i njihovu raspodjelu utvrđuju predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave posebnim odlukama čiji su tekst organizacijski oblici Stranke obvezni dostavljati Središnjem uredu u skladu s odredbama Pravilnika o financijskom poslovanju Stranke.

Odluke gradskih, općinskih vijeća, vijeća gradskih četvrti, te županijskih vijeća i županijskih skupština o visini sredstava za financiranje Stranke, županijske organizacije nisu dostavljale Središnjem uredu, čime je onemogućeno praćenje ostvarenja prihoda i raspodjela sredstava.

Državni ured za reviziju nalaže pribavljanje odluka jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave o visini i raspoređivanju sredstava za rad Stranke, te kontrolu naplate navedenih sredstava u skladu s donesenim odlukama.

Prihodi iz državnog proračuna ostvareni su u iznosu 2.475.177,00 kn. Prema odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata sredstva za redovito financiranje političkih stranaka osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske u iznosu 0,056% sredstava tekućih izdataka proračuna iz prethodne godine. Pravo na financiranje iz sredstava državnog proračuna imaju političke stranke koje imaju najmanje jednog zastupnika u Hrvatskom saboru. U travnju 2008. Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskog sabora donio je Odluku o raspoređivanju sredstava za rad političkih stranaka u 2008. u ukupnom iznosu 53.731.973,00 kn. Navedenom Odlukom je utvrđeno da za svakog izabranog zastupnika podzastupljenog spola pripada i pravo na naknadu u visini 10,0% iznosa predviđenog po svakom zastupniku. Sredstva su raspoređena političkim strankama razmjerno broju zastupnika u vrijeme konstituiranja Hrvatskog sabora po zastupniku u iznosu 343.774,61 kn, a za zastupnike podzastupljenog spola u iznosu 378.152,07 kn. Za rad Stranke u 2008. osigurana su sredstva iz državnog proračuna za sedam zastupnika od kojih su dvije žene u iznosu 2.475.177,00 kn, odnosno 618.794,00 kn tromjesečno. Na temelju Odluke o privremenom raspoređivanju sredstava za rad političkih stranaka, za prvo tromjesečje doznačeno je 737.044,00 kn, što je za 118.250,00 kn više od predviđenih 618.794,00 kn. S obzirom da su sredstva za prvo tromjesečje doznačena u višem iznosu od predviđenog Odlukom, sredstva za drugo tromjesečje su umanjena za 118.250,00 kn, te su doznačena u iznosu 500.544,00 kn. Za treće i četvrto tromjesečje doznačena su sredstva u iznosu 618.794,00 kn.

5.2. Prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija)

Prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija) planirani su u iznosu 2.700.000,00 kn. Ostvareni su u iznosu 1.458.677,00 kn, a evidentirani u iznosu 3.537.823,00 kn, što je za 2.079.146,00 kn više od ostvarenih prihoda. Razlika se odnosi na prihode iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ostvarene po posebnim propisima u iznosu 1.402.218,00 kn i druge prihode u iznosu 676.928,00 kn, koji su pogrešno evidentirani u okviru prihoda od dobrovoljnih priloga (donacija).

Prihodi od dobrovoljnih priloga (donacija) ostvareni su od donacija pravnih i fizičkih osoba u iznosu u iznosu 1.458.677,00 kn.

Prema odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata, dobrovoljnim prilogom se smatraju povremene ili redovite uplate kojima fizičke i pravne osobe dobrovoljno daju novac političkoj stranci u iznosu većem od iznosa članarine, kao i pružanje usluga ili davanja proizvoda političkoj stranci bez naplate.

Stranka je vodila evidencije i izdavala potvrde o primitku dobrovoljnih priloga (donacija) u skladu s odredbama Pravilnika o načinu vođenja evidencija i izdavanja potvrda o primitku članarina i dobrovoljnih priloga (donacija). Prema evidenciji o primitku dobrovoljnih priloga donacije su uplaćene na račun Središnjeg ureda u iznosu 1.458.677,00 kn, od čega se na dobrovoljne priloge (donacije) pravnih osoba odnosi 1.077.480,00 kn, a na dobrovoljne priloge (donacije) fizičkih osoba 381.197,00 kn.

U okviru dobrovoljnih priloga (donacija) od pravnih osoba evidentirana su sredstva doznačena od strane političke stranke u iznosu 143.280,00 kn. U kolovozu 2008. zaključena su dva ugovora s Liberalnom strankom iz Nizozemske kojima je ugovoreno financiranje radionice na otoku Visu i konferencije u Osijeku u cilju promicanja demokratskih načela. U skladu sa zaključenim ugovorima doznačeno je 19.900 EUR, što čini protuvrijednost 143.280,00 kn za troškove održavanja radionice i seminara Mladi u akciji na otoku Visu u iznosu 10.000 EUR, te održavanje konferencije liberala u Osijeku u iznosu 9.900 EUR. Prema odredbama članka 15. Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata zabrana financiranja političkih stranaka (od strane stranih država, stranih političkih stranaka i stranih pravnih osoba čija je osnovna djelatnost edukacija u razvoju i promicanju demokratskih načela) ne odnosi se financiranje programa namijenjenih za edukaciju. U okviru dobrovoljnih priloga (donacija) fizičkih osoba evidentirane su donacije u obliku proizvoda u iznosu 11.437,00 kn. Donirana je rabljena oprema (prijenosno računalo i glazbeni CD) za koju je tržišna vrijednost utvrđena prema nalazu sudskog vještaka. Navedeni podaci o uplaćenim dobrovoljnim priložima donacijama objavljeni su na web stranici Stranke, u skladu s odredbama Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata.

5.3. Prihodi od članarina

Prihodi od članarina planirani su u iznosu 450.000,00 kn, a ostvareni su u iznosu 460.527,00 kn. Od ukupno ostvarenih prihoda od članarina u iznosu 460.527,00 kn, na članske doprinose se odnosi iznos 45.584,00 kn.

Članarina je redoviti novčani iznos što ga član političke stranke plaća na način i pod uvjetima utvrđenim Statutom ili drugim aktom političke stranke.

Prema odredbama Statuta, predsjedništvo Stranke na prijedlog glavnog tajnika određuje visinu članarine za svaku tekuću godinu, te kriterije prema kojima se određene kategorije članova (članica) mogu osloboditi plaćanja članarine ili plaćati umanjenu članarinu.

Prema odredbama Pravilnika o financijskom poslovanju Stranke, svaki član je dužan plaćati mjesečnu članarinu. Visina članarine ovisi o statusu člana i položaju u Stranci. Članarine se uplaćuju na račun pripadajuće županijske organizacije, a raspoređuje se prema teritorijalnoj organizaciji na način da dio sredstava od članarine u visini 70,0% ostaje na računu županijske organizacije za potrebe poslovanja podružnica i županijske organizacije, a dio sredstava u visini 30,0% raspoređuje se za potrebe Središnjeg ureda.

U prosincu 2007. donesena je odluka o visini članarine za 2008. u skladu s odredbama Statuta i Pravilnika o financijskom poslovanju. Za učenike studente i umirovljenike čija mirovina iznosi 1.200,00 kn određena je mjesečna članarina u iznosu 5,00 kn, a za zaposlene i umirovljenike čija mirovina prelazi iznos 1.200,00 kn u iznosu 10,00 kn. Za članove središnjih tijela mjesečna članarina iznosi 80,00 kn, a za dužnosnike, zastupnike u Hrvatskom saboru 1.000,00 kn.

Prema odredbama Pravilnika o financijskom poslovanju Stranke članovi stranke koji obnašaju dužnost u predstavničkim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za koju primaju plaću ili naknadu obvezni su plaćati članarinu u visini 5,0% ostvarene naknade. Prema podacima iz Središnjeg registra članova, Stranka je imala 38 900 registriranih članova koncem 2008.

Odredbama članka 3. stavka 4. Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata, propisano je da je politička stranka dužna voditi evidenciju o primitku članarina i dobrovoljnih priloga (donacija), te izdavati potvrde o primitku članarina i dobrovoljnih priloga. Nadalje, odredbama Pravilnika o načinu vođenja evidencija i izdavanja potvrda o primitku članarina i dobrovoljnih priloga (donacija) propisan je način vođenja evidencija i izdavanja potvrda, te propisani obrasci i potvrde o primitku članarina i dobrovoljnih priloga (donacija) političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata. U Središnjem uredu sastavljena je evidencija na propisanom obrascu o ukupno naplaćenim članarinama za 2008. Prema navedenim evidencijama za članarine je uplaćeno 284.406,00 kn, od čega na žiro račun 248.532,00 kn i blagajnu 35.874,00 kn. Za uplaćene članarine u blagajnu izdavane su potvrde o primitku članarine. Članovi stranke koji obnašaju dužnost u predstavničkim tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave uplatili su članarinu u visini 5,0% ostvarene naknade u iznosu 130.537,00 kn.

Koncem studenoga 2008. središnji odbor Stranke donio je novi Pravilnik o financijskom poslovanju Stranke. Navedenim Pravilnikom propisana je odgovornost za predsjednike podružnica, županijskih organizacija i regionalnih saveza za organiziranje prikupljanja članarina i drugih naknada s područja svoje teritorijalne organizacije.

Na temelju prikupljenih podataka blagajnici u županijskim organizacijama zaduženi su sastaviti izvješća o naplaćenim članarinama i drugim naknadama na način da sadrže podatke o broju članova, uplaćenju članarini i nepodmirenim obvezama članova. Županijske organizacije su obvezne izvješća dostavljati tromjesečno Središnjem uredu. Članovi stranke koji nisu platili članarinu tri mjeseca ne mogu biti predloženi za stranačke funkcije, niti u predstavnička tijela na razini države, odnosno jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema odredbama Pravilnika o članstvu Stranke.

Za članove Stranke koji ostvaruju naknade za rad u upravnim vijećima i nadzornim odborima na razini države, odnosno jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave određeno je plaćanje članskog doprinosa u visini 25,0% ostvarene naknade. Naknada se plaća teritorijalnoj organizaciji koja ih je predložila na spomenute dužnosti. Prihodi od članskog doprinosa ostvareni su u iznosu 45.584,00 kn.

Pravilnikom o financijskom poslovanju iz studenoga 2008. propisana je obveza za članove koje je Stranka predložila za obnašanje dužnosti na razini države, odnosno jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, potpisivanja izjava o suglasnosti za ustezanje članarine i članskog doprinosa od plaće, odnosno isplaćene naknade za cijelo vrijeme obnašanja dužnosti.

5.4. Prihodi od imovine

Prihodi od imovine planirani su u iznosu 8.000,00 kn, a ostvareni su u iznosu 40.678,00 kn. Odnose se na prihode od nefinancijske imovine u iznosu 34.009,00 kn i financijske imovine u iznosu 6.669,00 kn.

Prihodi od nefinancijske imovine ostvareni su od zakupa poslovnog prostora za potrebe Centra za telefonsko anketiranje u iznosu 34.009,00 kn.

Stranka je dala u zakup poslovni prostor na temelju ugovora o poslovnoj suradnji zaključenog sa zakupcem u 2007. Ugovoreno je da zakupac koristi postojeće telefonske linije i drugu infrastrukturu uz plaćanje telefonskih troškova. Zakupnina je plaćena u skladu s ugovorom.

Prihodi od financijske imovine odnose se na zatezne kamate i kamate na oročena sredstva, te prihode od ostvarenih pozitivnih tečajnih razlika.

5.5. Drugi prihodi

Drugi prihodi planirani su u iznosu 400.000,00 kn, a ostvareni su u iznosu 1.363.532,00 kn. Odnose se na prihode od naknada štete i povrata sredstava u iznosu 354.905,00 kn, prihode od prodaje službenog automobila u iznosu 10.000,00 kn, prihode od naplaćenih otpisanih potraživanja u iznosu 9.880,00 kn i druge nespomenute prihode u iznosu 988.747,00 kn, od čega se 63.022,00 kn odnosi na prihode od uplaćenih kotizacija za održane seminare i edukaciju.

Vrijednosno značajniji prihodi od naknada šteta su ostvareni od povrata sredstava naplaćenih ranije u ovršnom postupku u iznosu 82.607,00 kn, te naknada troškova službenih putovanja potpredsjednice Europske liberalno – demokratske stranke i reformske stranke (ELDR) tijekom 2008. u iznosu 30.772,00 kn.

U svibnju 2001. podružnica Stranke zaključila je s pravnom osobom iz Pule ugovor o kratkoročnoj pozajmici. Ugovorena je pozajmica u iznosu 40.000,00 kn s rokom dospijeca 13 mjeseci, uz kamatnu stopu 12,0% godišnje. Predviđen je povrat pozajmice uz plaćanje kamate u ukupnom iznosu 46.650,00 kn, putem mjesečnih obroka u iznosu 3.588,00 kn. Za slučaj zakašnjenja, ugovorena je zakonska zatezna kamata. Za osiguranje povrata pozajmice, predana je bjanko zadužnica na ugovoreni iznos pozajmice. S obzirom da pozajmica nije vraćena, proveden je postupak prisilne naplate duga putem nadležnog državnog odvjetništva, te je u 2007. provedena ovrha nad raspoloživim novčanim sredstvima u iznosu 82.607,00 kn. Koncem travnja 2008. sredstva naplaćena u ovršnom postupku su vraćena na žiro račun Središnjeg ureda u iznosu 82.607,00 kn.

U ožujku 2008. na temelju zaključenog ugovora o kupoprodaji motornog vozila prodan je službeni automobil za 10.000,00 kn. Nabavna vrijednost vozila je u cijelosti otpisana u ranijim godinama.

U okviru drugih nespomenutih prihoda evidentiran je prijenos sredstava između organizacijskih jedinica Stranke u iznosu 356.813,00 kn, od čega se 70.191,00 kn odnosi na prijenos namjenskih sredstava Liberalne stranke iz Nizozemske sa središnjeg računa na račun županijske organizacije za troškove održavanja konferencije liberala u Osijeku.

Vrijednosno značajniji prihod ostvaren je od nezavisne, neprofitne organizacije za promicanje demokratskih načela u iznosu 90.000,00 kn. U 2007. zaključeni su ugovori s neprofitnom organizacijom za promicanje ljudskih prava, liberalne demokracije i otvorenog tržišnog gospodarstva za održavanje političkih akademija na različite teme u iznosu 150.000,00 kn. U 2007. za troškove održavanja aktivnosti u cilju promicanja demokratskih načela doznačeno je 60.000,00 kn, a u 2008. nakon što je podneseno izvješće o provedenim aktivnostima 90.000,00 kn.

6. RASHODI

Za 2008. rashodi su planirani u iznosu 7.379.000,00 kn, a izvršeni su u iznosu 8.051.146,00 kn. Odnose se na rashode za zaposlene u iznosu 1.571.228,00 kn, materijalne rashode u iznosu 5.003.304,00 kn, rashode amortizacije u iznosu 175.917,00 kn, financijske rashode u iznosu 419.574,00 kn, rashode za donacije (pomoći) u iznosu 456.993,00 kn i druge rashode u iznosu 424.130,00 kn.

U tablici broj 2 daju se podaci o planiranim i izvršenim rashodima za 2008.

Tablica broj 2

Planirani i izvršeni rashodi za 2008.

u kn

Redni broj	Vrsta rashoda	Planirano	Ostvareno	Izvršenje u %	Udjel u %
1	2	3	4	5	6
1.	Rashodi za zaposlene	1.436.000,00	1.571.228,00	109,4	19,5
2.	Materijalni rashodi	4.683.000,00	5.003.304,00	106,8	62,2
3.	Rashodi amortizacije	170.000,00	175.917,00	103,5	2,2
4.	Financijski rashodi	400.000,00	419.574,00	104,9	5,2
5.	Rashodi za donacije (pomoći)	350.000,00	456.993,00	130,6	5,7
6.	Drugi rashodi	340.000,00	424.130,00	124,7	5,2
	Ukupno	7.379.000,00	8.051.146,00	109,1	100,0

6.1. Rashodi za zaposlene

Rashodi za zaposlene planirani su u iznosu 1.436.000,00 kn, a izvršeni su u iznosu 1.571.228,00 kn. Odnose se na bruto plaće u iznosu 1.310.738,00 kn, doprinose na plaće u iznosu 228.482,00 kn i druge rashode za zaposlene u iznosu 32.008,00 kn.

Uvjeti rada, prava i obveze zaposlenika i poslodavaca, te ostvarivanje materijalnih prava i organizacija rada određeni su Zakonom o radu i ugovorima o radu. Radni odnos zaposlenika zasniva se na temelju zaključenih ugovora o radu na neodređeno vrijeme za rad osam sati dnevno, odnosno 168 sati mjesečno. Koncem 2008. Stranka je imala 18 zaposlenika, od čega osam u Središnjem uredu, a deset u županijskim organizacijama.

Na temelju odluke glavnog tajnika utvrđena je visina najniže neto plaće za poslove vježbenika u iznosu 3.000,00 kn i najviše neto plaće za poslove stručnog suradnika u iznosu 7.000,00 kn.

Doprinosi na plaće u iznosu 228.482,00 kn odnose se na doprinose za zdravstveno osiguranje u iznosu 205.397,00 kn i doprinose za zapošljavanje u iznosu 23.085,00 kn.

U okviru drugih rashoda za zaposlene u iznosu 32.008,00 kn evidentirani su doprinosi iz i na plaće, porez i prirez u iznosu 27.008,00 kn i naknade za Božićne blagdane u iznosu 5.000,00 kn. Obračun i uplata doprinosa iz i na plaće, te poreza i prireza obavljena je u skladu s važećim propisima.

6.2. Materijalni rashodi

Materijalni rashodi planirani su u iznosu 4.683.000,00 kn, a izvršeni su u iznosu 5.003.304,00 kn. Odnose se na rashode za usluge u iznosu 3.210.461,00 kn, naknade troškova zaposlenima u iznosu 637.273,00 kn, rashode za materijal i energiju u iznosu 403.804,00 kn, naknade troškova članovima u predstavničkim i izvršnim tijelima i povjerenstvima u iznos 42.111,00 kn, naknade troškova volonterima u iznosu 11.100,00 kn i druge nespomenute rashode poslovanja u iznosu 698.555,00 kn.

6.2.1. Rashodi za usluge

Rashodi za usluge planirani su u iznosu 2.570.000,00 kn, a izvršeni su u iznosu 3.210.461,00 kn. Odnose se na usluge promidžbe i informiranja u iznosu 1.219.341,00 kn, usluge pošte i telefona u iznosu 960.057,00 kn, usluge najma u iznosu 272.801,00 kn, usluge tekućeg i investicijskog održavanja u iznosu 141.881,00 kn, intelektualne i osobne usluge u iznosu 129.792,00 kn, komunalne usluge u iznosu 105.518,00 kn, računalne usluge u iznosu 28.195,00 kn, zdravstvene i veterinarske usluge u iznosu 64,00 kn i druge usluge u iznosu 352.812,00 kn.

- Rashodi za usluge promidžbe i informiranja

Rashodi za usluge promidžbe i informiranja izvršeni su u iznosu 1.219.341,00 kn. Vrijednosno značajniji rashodi odnose se na usluge promidžbe obavljene u ranijim godinama putem televizije u iznosu 308.294,00 kn, troškove organiziranja sportskih igara u iznosu 101.387,00 kn, usluge tiska časopisa Stranke - Vjesnik u iznosu 61.134,00 kn, trošak nabave raznog promidžbenog materijala (olovke, majice, plakati i čestitke) 44.785,00 kn, usluge ispitivanja javnog mnijenja i odnosa s javnošću u iznosu 45.140,00 kn, usluge promidžbe putem lokalne televizije u iznosu 29.890,00 kn i usluge oglašavanja u tisku u iznosu 21.350,00 kn. Nadalje, odnose se na troškove organiziranja donatorske večere u Varaždinu u iznosu 24.425,00 kn, usluge izrade strategije komunikacije do lokalnih izbora 2009. u iznosu 6.100,00 kn i najam šatora u iznosu 6.100,00 kn.

U ranijim godinama nabavljene su usluge promidžbe Stranke od Hrvatske radio televizije u iznosu 308.294,00 kn. Usluge su u cijelosti obavljene i plaćene, a izvršitelj usluga nije ispostavio račun na temelju koje bi se evidentirao nastali poslovni događaj u poslovnim knjigama. Nakon što je koncem 2008. dostavljen račun evidentirani su rashodi iz ranijih godina na računu rashoda za usluge promidžbe u iznosu 308.294,00 kn.

U razdoblju od 27. lipnja do 30. lipnja 2008. održane su sportske igre u Hrvatskom olimpijskom centru Bjelolasica u cilju okupljanja članova koji su imenovani u predstavnička tijela na razini jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i države.

Za usluge organiziranja i smještaja sudionika sportskih igara ispostavljen je račun u iznosu 101.387,00 kn, koji je u cijelosti plaćen.

S dobavljačima navedenih usluga nisu zaključivani ugovori, nego su plaćanja obavljana na temelju računa, Državni ured za reviziju je mišljenja da je kod nabave usluga i roba veće vrijednosti, potrebno zaključiti ugovor u pisanom obliku radi određivanja međusobnih prava i obveza kako bi ovlaštena osoba nakon što su usluge obavljene mogla ovjeriti i kontrolirati da su usluge nabavljene u skladu s ugovorom.

- Rashodi za usluge telefona i pošte

Rashodi za usluge telefona i pošte izvršeni su u iznosu 960.057,00 kn. Odnose se na usluge telefona, telefaksa, interneta i poštarine. Rashodi su evidentirani na temelju ispostavljenih računa dobavljača usluga. Za troškove interne mreže korištenja mobilnih telefona i bežičnog interneta troškovi su mjesečno iznosili do 22.326,00 kn. U Stranci nije donesena odluka o visini dozvoljenog iznosa troškova mobitela po pojedinom korisniku.

Državni ured za reviziju predlaže donijeti odluku o visini dozvoljenih mjesečnih troškova mobitela na razini Stranke.

- Rashodi za usluge najma

Rashodi za usluge najma izvršeni su u iznosu 272.801,00 kn. Vrijednosno značajniji rashodi odnose se na najam dvorane u iznosu 57.040,00 kn, najam opreme u iznosu 17.293,00 kn, najam poslovnog prostora u iznosu 11.190,00 kn i najam vozila u iznosu 9.019,00 kn.

Stranka i koncertna dvorana Vatroslav Lisinski zaključili su ugovor o korištenju prostora velike dvorane s pripadajućim prostorijama za održavanje izbornog sabora Stranke u travnju 2008. Za najam dvorane i tehničkih usluga vezanih za ozvučenje dvorane ugovorena je cijena najma u iznosu 57.040,00 kn. Usluge su obavljene u skladu s ugovorom.

Za izborni sabor Stranke koji je održan u Koncertnoj dvorani Vatroslav Lisinski, unajmljena je audio i video oprema. Za obavljene usluge ispostavljen je račun u iznosu 17.293,00 kn.

Stranka koristi poslovni prostor na tri lokacije u Zagrebu. Navedene poslovne prostore Stranka je dobila na korištenje od Grada Zagreba. Ugovor o zakupu nije zaključen, a zakupnina se plaća na temelju ispostavljenih računa. Rashodi za zakup navedenog prostora u 2008. iznose 11.190,00 kn.

Usluge za najam automobila nabavljene su prema ugovoru zaključenom s društvom u studenom 2008. Ugovoren je najam rabljenog automobila marke Chrysler touring putem operativnog najma. Najam je ugovoren na rok od pet godina, plaćanjem naknade putem 60 jednakih mjesečnih obroka. Ukupna mjesečna naknada utvrđena je u iznosu 622,88 EUR.

Do konca 2008. ispostavljena su dva računa za prvi i drugi obrok u iznosu 1.244,16 EUR, odnosno u protuvrijednosti 9.019,00 kn, od čega je plaćen prvi obrok u iznosu 4.482,00 kn. Također, ugovorena je jamčevina u iznosu 5.901,64 EUR, u protuvrijednosti 42.462,00 kn i plaćanje naknade po ugovoru u iznosu 720 EUR, protuvrijednost 5.180,00 kn.

- Rashodi za usluge tekućeg i investicijskog održavanja

Rashodi za usluge tekućeg i investicijskog održavanja izvršeni su u iznosu 141.881,00 kn. Vrijednosno značajniji rashodi odnose se na usluge tekućeg i investicijskog održavanja automobila u iznosu 43.848,00 kn, postrojenja i opreme u iznosu 32.216,00 kn, te građevinskih objekata u iznosu 366,00 kn.

U okviru rashoda za usluge tekućeg i investicijskog održavanja postrojenja i opreme evidentirane su usluge reinstalacije servera, servis računala i održavanje računalne opreme u iznosu 15.775,00 kn, usluge održavanja fotokopirnih uređaja u iznosu 6.609,00 kn, usluge održavanja klima uređaja u iznosu 3.220,00 kn, te usluge održavanja telefonske centrale u iznosu 1.449,00 kn.

Za usluge reinstalacije servera, servis računala i redovno održavanje računalne opreme izvršitelj usluga ispostavio je račune u iznosu 15.775,00 kn, od čega se na redovno održavanje opreme odnosi 1.835,00 kn. Stranka je s izvršiteljem usluga održavanja računalne opreme zaključila ugovor u 2005. Ugovor je zaključen na vrijeme od godine dana uz mogućnost produženja za narednu godinu, osim u slučaju otkazivanja ugovora. Ugovorena je mjesečna cijena usluga održavanja računalne opreme u iznosu 69,65 EUR u kunsjoj protuvrijednosti uvećano za porez na dodanu vrijednost. Za obavljene usluge održavanja računalne opreme tijekom 2008. ispostavljeni su računi u iznosu 7.418,00 kn, odnosno 618,00 kn mjesečno.

- Rashodi za intelektualne i osobne usluge

Rashodi za intelektualne i osobne usluge izvršeni su u iznosu 129.792,00 kn. Vrijednosno značajniji rashodi odnose se na ugovore o djelu u iznosu 24.917,00 kn, usluge obrade tiskovina i selekciju članaka u iznosu 14.677,00 kn i knjigovodstvene usluge u iznosu 14.519,00 kn.

Za obavljanje administrativnih poslova u županijskoj organizaciji Koprivnica, te organiziranje i koordiniranje rada podružnica sa županijskom organizacijom i Središnjim uredom, zaključena su s fizičkom osobom četiri ugovora o djelu. Ugovorena je vrijednost usluga u iznosu 24.917,00 kn, bruto.

Za usluge obrade tiskovina i selekcije članaka zaključen je ugovor i dodatak ugovoru o izvršavanju usluga monitoringa medija u ranijim godinama. Ugovorena je selekcija i obrada objava iz tiskovina Republike Hrvatske na temu Stranke – svako spominjanje, stručni članci, istaknute osobe, zastupnici u Hrvatskom saboru, aktivnosti interesnih odbora, radnih tijela i podružnica, te distribucija selektivnih tiskovnih objava putem zaštićene web stranice i ispisa selektivnih objava na ugovoreni način i određenim rokovima, te druge teme po pismenom zahtjevu naručitelja. Vrijednost usluga monitoringa proizlazi iz cjenika izvršitelja usluge. Dodatkom ugovoru ugovorena je cijena dodatnog ispisa članaka u iznosu 1,00 kn po pojedinom članku. U 2008. ispostavljen je račun u skladu s ugovorenim cijenama, u iznosu 14.677,00 kn.

Za vođenje poslovnih knjiga županijske organizacije zaključen je ugovor o pružanju knjigovodstvenih usluga s izvršiteljem usluga. Ugovorom nije određena vrijednost usluga. Rashodi su evidentirani na temelju ispostavljenih računa u iznosu 14.519,00 kn.

Državni ured predlaže kod zaključivanja ugovora odrediti vrijednost usluge prema obujmu i složenosti ugovorenih poslova.

- Rashodi za komunalne usluge

Rashodi za komunalne usluge izvršeni su u iznosu 105.518,00 kn. Odnose se na usluge opskrbe vodom, usluge odvoza smeća, vodnu naknadu, usluge čuvanja imovine i osoba, deratizacije i druge komunalne usluge.

Stranka i zaštitarsko društvo zaključili su ugovor o pružanju usluga tehničke zaštite putem centralnog dojavnog sustava za poslovni prostor na lokaciji Kneza Mislava 6. i 8. na neodređeno vrijeme. Ugovorena je mjesečna cijena usluge u iznosu 122,00 kn s porezom na dodanu vrijednost. Za obavljene usluge tehničke zaštite tijekom 12 mjeseci ispostavljeni su računi u iznosu 1.464,00 kn.

U okviru drugih komunalnih usluga evidentirani su rashodi za naknade troškova službenih putovanja (cestarine i goriva) u iznosu 17.040,00 kn i troškova reprezentacije (uređenje prostora cvjetnim dekoracijama) u iznosu 11.534,00 kn.

- Rashodi za računalne usluge

Rashodi za računalne usluge izvršeni su u iznosu 28.195,00 kn. Vrijednosno značajniji odnose se na usluge održavanja računalne opreme u iznosu 5.583,00 kn (opisano kod rashoda za usluge tekućeg i investicijskog održavanja) i usluge ugradnje anti virusnog programa u iznosu 3.847,00 kn.

- Rashodi za druge usluge

Rashodi za druge usluge izvršeni su u iznosu 352.812,00 kn. Vrijednosno značajniji rashodi izvršeni su u Središnjem uredu u iznosu 152.664,00 kn, a odnose se na knjigovodstvene usluge u iznosu 78.690,00 kn, grafičke i tiskarske u iznosu 71.070,00 kn, usluge pri registraciji prijevoznih sredstava u iznosu 2.252,00 kn, te druge nespomenute usluge u iznosu 652,00 kn.

Za vođenje poslovnih knjiga, izradu financijskih i statističkih izvještaja, te izvještaja za potrebe Porezne uprave zaključen je s pravnom osobom ugovor na neodređeno vrijeme u veljači 2008. Ugovoreno je plaćanje mjesečne naknade u iznosu 4.880,00 kn s porezom na dodanu vrijednost. Za obavljanje dodatnih poslova ugovoreno je naknadno zaključivanje ugovora. U 2008. za obavljene knjigovodstvene usluge ispostavljeni su računi u iznosu 78.690,00 kn, od čega se na dodatne poslove, usluge savjetovanja i vođenja poslovnih knjiga za društvo u vlasništvu Stranke odnosi 20.130,00 kn. Za dodatne poslove nisu zaključivani ugovori.

U okviru rashoda za grafičke i tiskarske usluge u iznosu 71.070,00 kn, vrijednosno značajniji su izvršeni za usluge tiska 38 500 komada časopisa Vjesnik u iznosu 38.985,00 kn i članske iskaznice u iznosu 14.823,00 kn.

6.2.2. Naknade troškova zaposlenima

Rashodi za naknade troškova zaposlenima planirani su u iznosu 765.000,00 kn, a izvršeni su u iznosu 637.273,00 kn. Odnose se na rashode za službena putovanja u iznosu 442.288,00 kn, rashode za stručno usavršavanje zaposlenika u iznosu 152.484,00 kn i rashode za naknade troškova prijevoza u iznosu 42.501,00 kn.

Rashodi za službena putovanja odnose se na naknade za prijevoz u zemlji i inozemstvu, naknade za smještaj u zemlji i inozemstvu, naknade za prijevoz na posao i s posla i dnevnice.

Za korištenje privatnih automobila u službene svrhe u pojedinim slučajevima nisu vođene evidencije iz kojih bi bilo razvidno početno stanje i završno stanje brojila nakon povratka sa službenog putovanja na temelju kojeg su obračunane 2,00 kn po prijađenom kilometru, te o vremenu provedenom na službenom putu, odnosno broju sati na temelju kojeg su isplaćene dnevnice u iznosu 170,00 kn (opisano u točki 4. Izvješća, Novčana sredstva).

Vrijednosno značajniji rashodi za stručno usavršavanje odnose se na troškove organiziranja radionice za promicanje demokratskih načela na otoku Visu u iznosu 41.466,00 kn i konferencije u Osijeku u iznosu 70.191,00 kn. Navedene rashode financirala je Liberalna stranka iz Nizozemske (VVD – Volkspartij voor Vrijheid en Democratie) u skladu s ugovorima zaključenim u kolovozu 2008. Za troškove održavanje seminara Mladi u akciji doznačena su sredstva u iznosu 10.000 EUR, a za održavanje konferencije liberala u iznosu 9.900 EUR, što ukupno iznosi 19.900 EUR, odnosno 143.280,00 kn u kunsjoj protuvrijednosti. U razdoblju od 10. rujna do 14 rujna 2008. održane su radionice na otoku Visu za provođenje nacionalne kampanje Mladi u akciji za 2009. Za troškove smještaja u hotelu i troškove prehrane 103 sudionika izvršeni su rashodi u iznosu 41.466,00 kn.

U okviru rashoda za naknade troškova prijevoza evidentirani su rashodi za putne troškove sudionika radionice u iznosu 31.623,00 kn. U razdoblju od 19. rujna do 21. rujna 2008. održana je konferencija liberala u Osijeku. Za troškove održavanja konferencije (smještaj članova, najam dvorane, najam tehničke opreme, troškove hrane i pića, troškove prijevoza, parkinga i osiguranja) utrošena su sredstva u iznosu 70.191,00 kn. U skladu s zaključenim ugovorima Stranka je nakon održane konferencije podnijela izvješće o utrošenim sredstvima davatelju donacije.

6.2.3. Rashodi za materijal i energiju

Rashodi za materijal i energiju planirani su u iznosu 443.000,00 kn, a izvršeni su u iznosu 403.804,00 kn. Odnose se energiju (motorni benzin, dizel gorivo i plin) u iznosu 179.133,00 kn, uredski materijal u iznosu 146.559,00 kn, sitan inventar i auto gume u iznosu 64.476,00 kn, te drugi materijal u iznosu 13.636,00 kn. Od uredskog materijala nabavljani su toneri, fotokopirni papir, obrasci, kuverte, fascikli, registratori, članske evidencije, pristupnice, iskaznice i druga papirna galanterija.

Rashodi za materijal i energiju izvršeni u Središnjem uredu u iznosu 210.502,00 kn, odnose na uredski materijal u iznosu 63.112,00 kn, električnu energiju u iznosu 39.475,00 kn, motorni benzin i dizel gorivo u iznosu 49.784,00 kn, plin u iznosu 17.468,00 kn, sitni inventar u iznosu 16.964,00 kn, auto gume u iznosu 7.543,00 kn, materijal i sredstva za čišćenje i održavanje u iznosu 6.241,00 kn, literaturu, publikacije i časopise u iznosu 4.081,00 kn, materijal za potrebe redovnog poslovanja u iznosu 3.778,00 kn, te drugi materijal u iznosu 2.056,00 kn.

Rashodi su evidentirani na temelju ispostavljenih računa dobavljača, ovjerenih od ovlaštene osobe.

6.2.4. Drugi materijalni rashodi poslovanja

Drugi materijalni rashodi poslovanja planirani su u iznosu 905.000,00 kn, a izvršeni su u iznosu 698.555,00 kn. Odnose se na reprezentaciju u iznosu 471.463,00 kn, članarine u iznosu 123.657,00 kn, premije osiguranja u iznosu 30.713,00 kn, te druge nespomenute rashode poslovanja u iznosu 72.722,00 kn, od čega se na naknade obračunane prema ugovoru o operativnom najmu odnosi 10.360,00 kn. Rashodi reprezentacije odnose se na ugostiteljske usluge, usluge održavanja domjenaka, konzumaciju jela i pića. Računi za rashode reprezentacije u pojedinim županijskim organizacijama nisu ovjereni od odgovorne osobe.

Stranka je punopravna članica Europske liberalne demokratske i reformske stranke (ELDR), te za članstvo u spomenutoj stranci plaća ugovorenu godišnju članarinu. Za 2008. plaćena je članarina u iznosu 7.353 EUR ili 52.647,00 kn.

U okviru rashoda za članarine iskazane su naknade za uplaćene kotizacije za održane seminare i edukaciju u iznosu 19.100,00 kn i prijenos djela prihoda od članarina s računa županijskih organizacija na središnji račun u visini 30,0% ostvarenih prihoda u iznosu 46.840,00 kn. Navedeni prijenos sredstava ne predstavlja rashod poslovanja, a detaljnije je opisano u točki 3.4. Izvješća – Financijski izvještaji.

U okviru drugih nespomenutih rashoda poslovanja evidentirani su rashodi izvršeni za organiziranje humanitarnih akcija, troškovi organiziranja glazbeno scenskih nastupa i radionica, rashodi za tekuće donacije u robu neprofitnim organizacijama, te rashodi za provođenje aktivnosti stranke prigodom održavanja različitih manifestacija u pojedinačno iznosima manjim od 5.148,00 kn.

6.3. Rashodi za amortizaciju

Rashodi za amortizaciju planirani su u iznosu 170.000,00 kn, a izvršeni su u iznosu 175.917,00 kn. Odnose se na obračun amortizacije dugotrajne imovine. U 2008. amortizacija dugotrajne imovine obavljena je prema propisanim stopama amortizacije u skladu s odredbama članka 55. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija. Stranka je rashode amortizacije u 2007. i ranijim godinama obračunavala prema računovodstvenom načelu korisnog vijeka trajanja osnovnih sredstava u skladu s odredbama Pravilnika o knjigovodstvu i računskom planu neprofitnih organizacija koji se primjenjivao u navedenom razdoblju.

6.4. Financijski rashodi

Financijski rashodi planirani su u iznosu 400.000,00 kn, a izvršeni su u iznosu 419.574,00 kn. Odnose se na rashode za kamate na primljene kredite i zajmove u iznosu 284.575,00 kn i druge financijske rashode u iznosu 134.999,00 kn. Vrijednosno značajniji rashod za kamate odnosi se na redovne i zatezne kamate obračunane po dugoročnom kreditu odobrenom od poslovne banke za financiranje predizborne kampanje tijekom 2007. u iznosu 210.760,00 kn.

Drugi rashodi za kamate u iznosu 73.815,00 kn, odnose se na kamate iz prethodnih godina u iznosu 71.970,00 kn, kamate po odobrenom zajmu od trgovačkog društva u iznosu 1.555,00 kn i zatezne kamate za neplaćene račune dobavljača u iznosu 290,00 kn.

Drugi financijski rashodi izvršeni su u iznosu 134.999,00 kn. Odnose se na bankarske usluge i usluge platnog prometa u iznosu 60.378,00 kn, negativne tečajne razlike u iznosu 42.925,00 kn, zatezne kamate u iznosu 3.979,00 kn i druge nespomenute rashode poslovanja u iznosu 27.717,00 kn.

6.5. Rashodi za donacije (pomoći)

Rashodi za donacije (pomoći) planirani su u iznosu 350.000,00 kn, a izvršeni su u iznosu 456.993,00 kn. Vrijednosno značajniji rashodi u iznosu 339.924,00 kn odnose se na pomoći županijskim organizacijama doznačene iz Središnjeg ureda. Koncem prosinca 2007. predsjedništvo Stranke donijelo je odluku kojom se za redovito održavanje stranačkih aktivnosti županijskim organizacijama osigurava financijska pomoć ovisno o mogućnostima Središnjeg ureda i potrebama županijskih organizacija. Visinu pomoći i vrijeme slanja dogovara glavni tajnik sa županijskim predsjednicima.

6.6. Drugi rashodi

Drugi rashodi planirani su u iznosu 340.000,00 kn, a izvršeni su u iznosu 424.130,00 kn. Odnose se na prijenose novčanih sredstava između organizacijskih jedinica Stranke u iznosu 334.027,00 kn, te rashode za kazne, penale i naknade šteta u iznosu 90.103,00 kn.

Vrijednosno značajniji prijenosi sredstava izvršeni su s računa Središnjeg ureda na račune županijske organizacija u iznosu 195.531,00 kn. Odnose se na povrat pozajmica županijskim organizacijama u iznosu 114.440,00 kn, prijenos namjenskih sredstava Liberalne stranke iz Nizozemske za troškove održavanja konferencije u Osijeku (smještaj članova, najam dvorane, najam tehničke opreme, te troškove hrane i pića, troškove prijevoza, parkinga i osiguranja) u iznosu 70.191,00 kn, te prijenos sredstava za redovito održavanje stranačkih aktivnosti u županijskim organizacijama u iznosu 10.900,00 kn.

7. NALAZ

Računovodstveno poslovanje i planiranje

- 1.1. Za razdoblje od 2008. do 2012. donesen je Program rada Stranke. Planirano je poduzimanje aktivnosti u cilju stvaranja pravednog društva putem reforme izbornog sustava, ostvarenja višeg standarda u zaštiti prava manjina, reforme javne uprave i pravosuđa, jačanja lokalne, područne (regionalne) uprave, te članstva u Europskoj uniji. Godišnji plan aktivnosti nije donesen. Prema odredbama članka 2. Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata, financijska sredstva politička stranka može koristiti isključivo za ostvarenje ciljeva utvrđenih programom i statutom političke stranke. Na temelju donesenog Programa rada, trebalo je donijeti godišnji plan aktivnosti Stranke kojim bi se planirale aktivnosti i zadaci, te sredstva za financiranje planiranih aktivnosti i zadataka.

Stranka je obvezna voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija. Navedenom Uredbom su definirane knjigovodstvene isprave, poslovne knjige, organizacija knjigovodstva, obavljanje popisa imovine i obveza, načela iskazivanja imovine, obveza, vlastitih izvora, prihoda i rashoda, sadržaj i primjena računskog plana, financijsko izvještavanje i druga područja koja se odnose na računovodstvo neprofitnih organizacija. Kod unosa podataka u poslovne knjige nije obavljena kontrola računovodstvenih isprava. Odredbama članka 9. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija je propisano da se knjiženje i evidentiranje poslovnih događaja u poslovnim knjigama temelji na vjerodostojnim istinitim, urednim i prethodno kontroliranim knjigovodstvenim ispravama. U poslovnim knjigama nije iskazana vrijednost udjela u društvu u vlasništvu Stranke u iznosu 24.800,00 kn. Stanje novčanih sredstava u poslovnim knjigama i financijskim izvještajima na dan 31. prosinca 2008. nije usklađeno sa stvarnim stanjem. U poslovnim knjigama je iskazano stanje na žiro računu u iznosu 896.117,00 kn, a prema izvodima poslovnih banaka iznosi 811.210,00 kn, što je za 84.907,00 kn manje od stanja iskazanog u poslovnim knjigama. Razlika se odnosi na isplatu s računa za potrebe blagajne, koja nije evidentirana u poslovnim knjigama. Kod pojedinih županijskih organizacija stanje kunske blagajne koncem godine nije jednako stanju blagajne prema blagajničkim izvještajima. U pojedinim slučajevima računi nisu ovjereni od ovlaštene osobe da je poslovni događaj nastao. Također, evidentirani su rashodi za korištenje privatnih automobila u službene svrhe i rashodi za službena putovanja na temelju putnih naloga koji ne sadrže sve propisne elemente. Za korištenje privatnih automobila u službene svrhe putni nalozi ne sadrže podatke o početnom i završnom stanju brojila. Također putni nalozi za službena putovanja ne sadrže podatke o vremenu provedenom na službenom putu, odnosno broju sati na temelju kojih su obračunane dnevnice. Odredbama članka 14. Pravilnika o porezu na dohodak, propisani su podaci koje treba sadržavati putni nalog.

Kod evidentiranja poslovnih događaja u poslovnim knjigama Stranka je obvezna pridržavati se računskog plana propisanog za neprofitne organizacije, koji je sastavni dio Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija. Pojedini poslovni događaji nisu evidentirani u poslovnim knjigama na propisanim računima računskog plana. Prihodi ostvareni iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave pogrešno su evidentirani u okviru prihoda od dobrovoljnih priloga (donacija) u iznosu 1.402.218,00 kn.

Odredbama članka 47. stavak 2. i 3. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija je propisano da prihodi po posebnim propisima iz proračuna jesu prihodi koje neprofitne organizacije ostvaruju u skladu sa zakonima i drugim propisima iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Nadalje, u okviru rashoda za članarine evidentirane su uplaćene kotizacije za održane seminare i edukaciju u iznosu 19.100,00 kn, a na rashodima za druge komunalne usluge evidentirani su rashodi za troškove službenih putovanja (cestarine i goriva) u iznosu 17.040,00 kn i rashodi reprezentacije u iznosu 11.534,00 kn. Za obavljene usluge redovnog održavanja računalne opreme ispostavljeni su računi u iznosu 7.418,00 kn, od čega je na računalnim uslugama evidentirano 5.583,00 kn, a na uslugama tekućeg održavanja opreme 1.835,00 kn. S obzirom da poslovne promjene nisu evidentirane u poslovnim knjigama na propisanim analitičkim računima računskog plana, podaci iskazani u bruto bilancama organizacijskih jedinica nisu točni jer ne odražavaju nastale poslovne promjene. Kod iskazivanja podataka u financijskim izvještajima nije provjeravana njihova točnost i vjerodostojnost, zbog čega su pojedini prihodi i rashodi iskazani u izvještajima županijskih organizacija i Središnjeg ureda. Prijenose sredstava između organizacijskih jedinica Stranke, evidentirane u okviru drugih nespomenutih prihoda u iznosu 356.813,00 kn je trebalo kod izrade konsolidiranih izvještaja isključiti. Također, u okviru rashoda za tekuće donacije (pomoći) iskazani su rashodi u iznosu 339.924,00 kn, a u okviru drugih rashoda u iznosu 195.531,00 kn, koji se odnose na prijenos sredstava s računa Središnjeg ureda na račune županijskih organizacija. S obzirom da su prihodi ostvareni i iskazani kao izvorni prihodi Središnjeg ureda, a rashodi su izvršeni i evidentirani u županijskim organizacijama za redovito poslovanje i održavanje stranačkih aktivnosti, kod izrade konsolidiranih financijskih izvještaja trebalo je financijske transakcije između organizacijskih jedinica Stranke isključiti. Nadalje, potraživanja za dane pozajmice u iznosu 31.200,00 kn i obveze za primljene pozajmice u iznosu 195.600,00 kn, koje su iskazane između organizacijskih jedinica Stranke, kod izrade financijskih izvještaja također je trebalo isključiti.

Prema odredbama članka 7. Pravilnika o financijskom poslovanju Stranke, dio sredstava od naplaćenih članarina (30,0%) županijske organizacije su dužne uplatiti na središnji račun Stranke. Navedene prijenose sredstava pojedine županijske organizacije su evidentirale u okviru drugih nespomenutih rashoda poslovanja u iznosu 46.840,00 kn, a za navedeni iznos trebalo je umanjiti prihode od članarina.

Popis imovine i obveza propisan je odredbama članaka 13., 14. i 15. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija. Neprofitne organizacije su dužne popisati imovinu i obveze, te navesti njihove pojedinačne vrijednosti na koncu svake poslovne godine na datum sastavljanja bilance radi usklađenja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem. Popis imovine i obveza na koncu 2008. nije obavljen, što nije u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija.

Državni ured za reviziju nalaže obavljanje popisa imovine i obveza koncem godine, evidentiranje imovine, obveza, izvora vlasništva, prihoda i rashoda te sastavljanje financijskih izvještaja u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija. Nalaže se kontrolirati knjigovodstvene isprave prije unosa poslovnih događaja u poslovne knjige.

Također se nalaže isplata naknada za službena putovanja i korištenje privatnih automobila u službene svrhe, na temelju putnih naloga sastavljenih u skladu s odredbama Pravilnika o porezu na dohodak.

Državni ured za reviziju predlaže donošenje godišnjeg programa rada uz opis aktivnosti i zadataka koje se planiraju provesti, potrebna sredstva za provedbu aktivnosti, te izvore financiranja.

- 1.2. Stranka prihvaća nalaz Državnog ureda za reviziju i navodi da će pristupiti izradi godišnjeg programa rada koji će sadržavati detaljan opis aktivnosti. Za provedbu aktivnosti utvrdit će se potrebna sredstva i izvori financiranja usklađeni s financijskim planom.**

Za isplate naknada za službena putovanja i korištenje privatnih automobila u službene svrhe navodi da će se prije knjiženja provjeriti sadrže li putni nalozi sve elemente propisane odredbama članka 14. Pravilnika o porezu na dohodak.

U vezi obavljanja kontrole knjigovodstvenih isprava prije unosa poslovnih događaja u poslovne knjige, obrazlaže da je Stranka izradila pečat kojim se potvrđuje kontrola svakog pojedinog dokumenta, kao i priroda poslovne promjene. Isto tako osoba zadužena za unos podataka svojim će parafom potvrditi ispravnost dokumenta s računске strane.

Vežano za obavljanje popisa imovine i obveza koncem godine, evidentiranje imovine, obveza, izvora vlasništva, prihoda i rashoda te sastavljanje financijskih izvještaja obrazlaže da će koncem godine sve organizacijske jedinice biti obaviještene o obvezi popisa imovine i obveza. Također, će se odrediti odgovorne osobe za sastavljanje izvještaja o obavljenom popisu imovine i obveza na dan 31. prosinca. Kako bi se izbjeglo pogrešno evidentiranje prihoda i rashoda, odnosno kako bi se poslovne promjene evidentirale na odgovarajućim računima računskog plana u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu proračuna navodi da se namjerava organizirati seminar o vođenju poslovnih knjiga za sve organizacijske jedinice Stranke uz davanje pisanih procedura o načinima evidentiranja. Osobita pozornost će se posvetiti načinu evidentiranja prihoda od dobrovoljnih priloga (donacija). Financijske transakcije između organizacijskih jedinica bit će isključene iz konsolidiranih financijskih izvještaja. Vrijednost udjela u vlasništvu Stranke je evidentirana na računima imovine, a stanje novčanih sredstava iskazano u poslovnim knjigama uskladit će se sa stvarnim stanjem iskazanim na računima poslovnih banaka i u blagajni.

Sustav unutarnjih kontrola

- 2.1. Sustav unutarnjih kontrola treba osiguravati upravljanje financijskim sredstvima i drugom imovinom zakonito, ekonomično, učinkovito, te povećavati odgovornost osoba uključenih u raspolaganje imovinom. Odredbama članka 9. Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija, propisano je da se evidentiranje poslovnih događaja u poslovnim knjigama temelji na vjerodostojnim, istinitim, urednim i prethodno kontroliranim knjigovodstvenim ispravama. Stranka nije uspostavila sustav unutarnjih kontrola.**

Državni ured predlaže uspostavu sustava unutarnjih kontrola.

- 2.2. Stranka prihvaća nalaz Državnog ureda za reviziju i navodi da će imenovati osobe koje će biti zadužene za uspostavu sustava unutarnjih kontrola pri županijskim organizacijama. Imenovane osobe će biti uključene u proces izobrazbe radi razumijevanja poslovanja i računovodstva neprofitnih organizacija.**

Prihodi

- 3.1. Prihodi su planirani u iznosu 8.058.000,00 kn, a ostvareni su u iznosu 8.650.278,00 kn. Odnose se na prihode iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave ostvarene po posebnim propisima u iznosu 5.326.864,00 kn, prihode od dobrovoljnih priloga (donacija) u iznosu 1.458.677,00 kn, prihode od članarina u iznosu 460.527,00 kn, prihode od imovine u iznosu 40.678,00 kn i druge prihode u iznosu 1.363.532,00 kn. Prihodi ostvareni iz proračuna u iznosu 5.326.864,00 kn odnose se na prihode iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u iznosu 2.851.687,00 kn i državnog proračuna u iznosu 2.475.177,00 kn. Prema odredbama članka 12. Zakona o financiranju političkih stranaka, nezavisnih lista i kandidata, odredbe članka 8. do članka 13. ovog Zakona se na odgovarajući način primjenjuju i na redovito godišnje financiranje političkih stranaka iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave.

Visinu sredstava za redovito financiranje političkih stranaka i njihovu raspodjelu utvrđuju predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave posebnim odlukama. Organizacijski oblici Stranke obvezni su pribaviti navedenu odluku i dostaviti je Središnjem uredu, u skladu s odredbama Pravilnika o financijskom poslovanju Stranke. Sredstva se raspoređuju prema broju vijećnika Stranke u predstavničkom tijelu općine, grada i županije. Raspoređena sredstva jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave trebaju doznavačavati tromjesečno u jednakim iznosima na žiro račun organizacijske jedinice političke stranke na razini odgovarajuće jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave. Sredstva su doznavačavana mjesečno ili tromjesečno u jednakim iznosima, osim proračunskih sredstava manjih gradova i općina.

Odluke gradskih i općinskih vijeća, vijeća gradskih četvrti, županijskih vijeća i županijskih skupština o visini sredstava za financiranje Stranke, županijske organizacije nisu dostavljale Središnjem uredu, čime je onemogućeno praćenje ostvarenja prihoda i raspodjela sredstava.

Državni ured za reviziju nalaže pribavljanje odluka jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave o visini i raspoređivanju sredstava za rad Stranke, te kontrolu naplate navedenih sredstava u skladu s donesenim odlukama.

3.2. *Stranka prihvaća nalaz Državnog ureda za reviziju.*

Za obavljanje djelatnosti Stranke, za 2008. ostvareni su prihodi u iznosu 8.650.278,00 kn, rashodi u iznosu 8.051.146,00 kn, te višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju u iznosu 599.132,00 kn. S obzirom da je u prethodnom razdoblju iskazan manjak prihoda veći od viška prihoda iskaznog u 2008., u sljedeće razdoblje prenesen je manjak prihoda u iznosu 2.196.153,00 kn.

Stranka je tijekom 2008. ostvarila prihode iz proračuna u iznosu 5.326.864,00 kn, prihode od dobrovoljnih priloga (donacija) u iznosu 1.458.677,00 kn, prihode od članarina u iznosu 460.527,00 kn, prihode od imovine u iznosu 40.678,00 kn, te prihode iz drugih izvora u iznosu 1.363.532,00 kn. Rashodi se odnose na materijalne rashode u iznosu 5.003.304,00 kn, rashode za zaposlene u iznosu 1.571.228,00 kn, rashode za donacije (pomoći) u iznosu 456.993,00 kn, financijske rashode u iznosu 419.574,00 kn, rashode amortizacije u iznosu 175.917,00 kn i druge rashode u iznosu 424.130,00 kn. Stranka je obavljala poslovanje u skladu s odredbama Statuta, svojim programskim utemeljenjima i odlukama ovlaštenih tijela. Revizijom uočene nepravilnosti i propusti koji se odnose na računovodstveno poslovanje, izradu konsolidiranih financijskih izvještaja, te prihode, utjecale su na istinitost i realnost financijskih izvještaja i pravilnost poslovanja.

III. MIŠLJENJE

1. U skladu s odredbama Zakona o državnoj reviziji, obavljena je revizija financijskih izvještaja i poslovanja Hrvatske narodne stranke – Liberalni demokrati (dalje u tekstu: Stranka) za 2008., o čemu je izraženo uvjetno mišljenje.
2. Postupci revizije su provedeni u skladu s revizijskim standardima Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija – INTOSAI i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.
3. Sljedeći postupci i učinci su utjecali na izražavanje mišljenja:
  - Stranka je bila obvezna za 2008. voditi poslovne knjige i sastavljati financijske izvještaje u skladu s odredbama Uredbe o računovodstvu neprofitnih organizacija. U pojedinim slučajevima poslovne promjene nisu kontrolirane prije unosa u poslovne knjige, zbog čega pojedini prihodi i rashodi nisu evidentirani na analitičkim računima računskog plana propisanog za neprofitne organizacije. Financijski izvještaji su sastavljeni za Stranku u cjelini na temelju dostavljenih pojedinačnih bruto bilanci i financijskih izvještaja županijskih organizacija i Središnjeg ureda. Kod unosa podataka u poslovne knjige nije obavljena kontrola računovodstvenih isprava, nije iskazana vrijednost udjela u temeljnom kapitalu društva, a stanje novčanih sredstava u poslovnim knjigama nije usklađeno sa stvarnim stanjem. Financijske transakcije između organizacijskih jedinica stranke nisu isključene kod izrade financijskih izvještaja, te su iz navedenih razloga ukupni prihodi i ukupni rashodi više iskazani. Popis imovine i obveza nije obavljen (točka 1.1. Nalaza).
  - Prihodi iz proračuna ostvareni su u iznosu 5.326.864,00 kn, a odnose se na prihode iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u iznosu 2.851.687,00 kn i državnog proračuna u iznosu 2.475.177,00 kn. Visinu sredstava za redovito financiranje političkih stranaka i njihovu raspodjelu utvrđuju predstavnička tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave posebnim odlukama, koje su organizacijski oblici Stranke obvezni dostavljati Središnjem uredu. Odluke gradskih i općinskih vijeća, vijeća gradskih četvrti, županijskih vijeća i županijskih skupština o visini sredstava za financiranje Stranke županijske organizacije nisu dostavljale Središnjem uredu, čime je onemogućeno praćenje ostvarenja prihoda i raspodjela sredstava (točka 3.1. Nalaza).